

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie warmte en ondergrond
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Leeuwarden, 4 juni 2019
Verzonden, - 4 JUNI 2019

Ons kenmerk : 01668716
Afd./Opgave : Omgevingszaken
Behandeld door :
Uw kenmerk : DGKE / 19107821
Bijlage(n) :

Onderwerp : Adviesverzoek ministerie EZK instemmingsbesluit winningsplan gaswinning Oldelamer en Warga-Wartena en het verlengingsbesluit Zuidwal

Exellentie,

Op 29 maart 2019 heeft u ons gevraagd advies uit te brengen over het instemmingsbesluit Oldelamer en over een gewijzigd instemmingsbesluit voor Warga-Wartena, beide van Vermilion Energy Netherlands B.V. Met deze brief brengen wij ons advies uit. In uw mail van 24 september 2018 geeft u aan dat u uiterlijk 7 juni het advies van de decentrale overheden wilt ontvangen.

Allereerst maken wij graag gebruik van de gelegenheid om ons standpunt over gaswinning nogmaals bij u onder de aandacht te brengen. Zoals u bekend zijn wij tegen nieuwe gaswinningen in Fryslân, maar wij volgen de ontwikkelingen bij bestaande gaswinningen ook kritisch. Wij blijven daarbij opkomen en aandacht vragen voor de zorgen over de effecten van gaswinning op onze inwoners. Ons standpunt hierover hebben wij verwoord in het Coalitieakkoord en het Manifest Friese overheden over Gas- en Zoutwinning.

Instemmingsbesluit winningsplan

Oldelamer

Ter ondersteuning van de decentrale overheden in hun rol als adviseur heeft u op 7 mei 2019 een specifieke informatiesessie gehouden, waar vragen over het winningsplan aan het ministerie van Economische Zaken en Vermilion Energy Netherlands B.V. konden worden gesteld.

De aanvraag van Vermilion betreft een actualisatie van het winningsplan 'Oldelamer'. In 1985 is het gasveld aangeboord vanuit de put Oldelamer-01. Pas in 1993 is de productie gestart. In 1999 is een tweede put aangeboord en in productie genomen, Oldelamer-02. Sinds 2014 ligt de productie stil doordat door vermindering aan druk de put water produceert.

Met de actualisatie van het winningsplan wil het bedrijf de productie opnieuw starten en een nieuw gedeelte aanboren. Het aanboren gaat via een zogenoemd sidetrack vanuit een van de twee bestaande boorputten. De aanvraag betreft een wijziging van het bestaande winningsplan waarin de nadruk ligt om ook een nieuwe boring te plaatsen. Betwist kan worden of het hier een nieuwe aanvraag betreft waarvoor een nieuw winningsplan voor moet worden opgesteld of dat het nieuwe veld onder de bestaande aanvraag valt omdat vanuit een bestaande boorkelder een sidetrack wordt geboord. Wij zijn van mening dat het een nieuw gasveld betreft.

De historische bodemdaling wordt geschat op 1-2 cm. De prognose van de uiteindelijke bodemdaling bedraagt maximaal 3 cm ;de werkelijke bodemdaling wordt pas zichtbaar tijdens de winning. Of de bodemdaling uiteindelijk doorzet tot meer dan 5 cm is onduidelijk en wordt door Vermilion niet verwacht gezien de vorm en dikte van de gashoudende laag.

De begrenzing van het gasvoorkomen stopt exact naast de grens van het naastgelegen natuurgebied De Rottige Meenthe & Brandemeer. Bij een grotere bodemdaling dan voorspeld raakt de bodemdaling ook het natuurgebied. Omdat de grens nu stopt bij het natuurgebied is een effect onderzoek verricht. Bovenop de autonome bodemdaling die al in het gebied aanwezig is kan bodemdaling door gaswinning mogelijk al effect hebben op populaties en daarmee op de Natura-2000 doelstelling. Wij verzoeken u de winning te stoppen en alsnog nader onderzoek te verrichten als uit eerste metingen blijkt dat de bodemdaling sneller intreedt dan voorspeld en te voorkomen dat de daling doorzet naar meer dan 5 cm. Extra ontwatering van het gebied zal mogelijk de autonome bodemdaling door oxidatie van veen en inklinking van klei versterken. Dit heeft niet alleen een mogelijk effect op natuurgebieden maar mogelijk ook effect op gebouwen van inwoners in het gebied.

Het SodM en de TCBB hebben de rapportage van Vermilion beoordeeld. Beide organisaties komen tot de conclusie dat het winningsplan doelmatig is. Het gasveld wordt ingeschaald tot categorie 1 met betrekking tot het seismisch risico. SodM en de TCBB benoemen wel dat op ongeveer 10 km afstand van het gasveld Oldelamer een beving heeft plaatsgevonden, nabij het dorp De Hoeve. De beving wordt toegeschreven aan de waterinjectie die heeft plaatsgevonden in het gasveld bij De Hoeve. Vermilion geeft aan dat de kans op seismiek in de ondergrond bij het veld Oldelamer verwaarloosbaar is. Wij blijven ons toch zorgen maken over de beving die heeft plaats gevonden bij De Hoeve en de mogelijke gevolgen die het heeft voor de omliggend velden.

Gewijzigd instemmingsbesluit

Warga-Wartena

Het winningsplan Warga-Wartena omvat het gasveld van waaruit sinds 1982 gas wordt gewonnen uit de gasvelden Warga en Wartena onder de winningsvergunning Leeuwarden. Voor de wijze waarop het gas gewonnen wordt heeft Vermilion destijds een winningsplan opgesteld. Het winningsplan gaat onder andere in op de wijze en de duur van de winning, de verwachte of gewonnen hoeveelheden en de verwachtingen ten aanzien van bodembeweging.

Vermilion heeft op 9 januari 2018 een verzoek tot wijziging van de instemmingsbesluiten Warga en Wartena ingediend. In het verzoek tot wijziging van beide instemmingsbesluiten geeft Vermilion aan dat de aanvraag aanpassingen van de productieprognoses betreft voor de gasvelden Warga en Wartena. In het betreffende verzoek geeft Vermilion aan 39 miljoen Nm³ meer gas te kunnen winnen uit de gasvelden Warga en Wartena totaal samen.

Het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit is ter advisering voorgelegd aan het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische commissie bodembeweging (Tcbb). SodM categoriseert het gasveld nu tot de laagste risicocategorie van de Seismische Risico Analyse' (SRA Cat. 1).

De geactualiseerde prognoses blijven volgens het advies van SodM binnen de voorspelde bodembeweging van de geldende winningsplannen waarmee reeds is ingestemd in het instemmingsbesluit van 27 augustus 2013 voor Wartena en van 29 augustus 2013 voor Warga door de minister van Economische Zaken. De winning geeft een marge van 1 cm bovenop de prognose van 2,5 cm en blijft daarmee binnen de kritische grens van 5 cm voor mogelijke gevolgen op het watersysteem. De nieuwe marge blijft volgens SodM binnen de prognose die al is vastgesteld in het huidige winningsplan.

Wij verzoeken u er op toe te zien dat de verlenging in tijd en een iets groter volume aan winning geen extra risico op bodemdaling of bodemtrilling geeft dan waarmee rekening is gehouden in het reeds vastgestelde winningsplan. Mocht extra bodemdaling te verwachten zijn dan verzoeken wij u om slechts in te stemmen met de afspraken omtrent bodemdaling zoals opgenomen in het winningsplan Warga-Wartena.

Verlengingsbesluit

Zuidwal

Op 28 april 2019 heeft u ons gevraagd advies uit te brengen over de wijziging van het instemmingsbesluit Zuidwal van Vermilion Energy Netherlands B.V.

Het winningsplan Zuidwal omvat het gasveld Zuidwal in de Waddenzee. Sinds 1988 wordt gas gewonnen uit het gasveld Ried onder de winningsvergunning Leeuwarden. Voor de wijze waarop het gas gewonnen wordt heeft Vermilion destijds een winningsplan opgesteld. Het winningsplan gaat onder andere in op de wijze en de duur van de winning, de verwachte of gewonnen hoeveelheden en de verwachtingen ten aanzien van bodembeweging.

Vermilion Energy Netherlands B.V. heeft op 16 november 2018 een verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit Zuidwal bij uw ministerie ingediend voor het winnen van gas van de reeds bestaande locatie. In het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit geeft Vermilion aan dat de aanvraag alleen een wijziging van de verwachte productieperiode betreft ten opzichte van het onlangs vastgestelde winningsplan (maart 2018) door de minister. De gevraagde aanpassing geeft meer tijd om het totale volume te kunnen produceren waarmee uw ministerie reeds heeft ingestemd. De verlenging van de duur van de productie uit het gasveld Zuidwal wordt door Vermilion voorgesteld op 2040.

Het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit is ter advisering voorgelegd aan het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische commissie bodembeweging (Tcbb). SodM categoriseert het gasveld nu tot de laagste risicocategorie van de Seismische Risico Analyse' (SRA Cat. 1). Het voorkomen zit aan het einde van de productie, de bodemdaling

kan echter nog na-ijlen. Een aspect dat wij hebben aangegeven in ons advies op het winningsplan (brief met kenmerk 01402570).

Wij verzoeken u er op toe te zien dat de verlenging in tijd geen extra risico op bodemdaling of bodemtrilling geeft dan waarmee rekening is gehouden in het reeds vastgestelde winningsplan. Mocht extra bodemdaling te verwachten zijn dan verzoeken wij u om slechts in te stemmen met de afspraken omtrent bodemdaling zoals opgenomen in het winningsplan Zuidwal van maart 2018.

Tot slot

Provinciale Staten heeft een motie (motie 1914) aangenomen waarin zij het toepassen van alle vormen van fracking van de ondergrond afwijst in verband met mogelijke risico's van gebiedsvreemde stoffen in de ondergrond en mogelijke risico's voor bodemtrillingen door het stimuleren van breuken, met name in de buurt van bestaande breuklijnen. Vermilion heeft aangegeven tot op heden nog geen fracking te hebben toegepast.

Belangrijke thema's die spelen bij omwonenden van gaswinningsgebieden zijn zorgen over bodembeweging en de mogelijke gevolgen daarvan voor eigenwoningen. Ook leven er zorgen over veiligheid en er heerst wantrouwen. Het op een zorgvuldige wijze betrekken van de omgeving, informatie delen en daarover in gesprek gaan dragen bij aan het herstel van vertrouwen en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Het monitoren van bodembeweging, nulmetingen en het betrekken en informeren van inwoners daarover spelen daarbij een belangrijke rol. Dit geldt voor alle fasen van de gaswinning; van opsporen en winning tot beëindiging van de gaswinning.

Wij adviseren u, gelet op ons standpunt over gaswinningsgebieden, om niet mee te werken aan de gevraagde instemming op het winningsplan. Mocht u ondanks ons advies toch overgaan tot het verlenen van instemming, dan verzoeken wij met nadruk dat uw instemming met dit winningsplan gepaard gaat met de voorwaarde dat goede communicatie met inwoners plaats vindt. Dit sluit aan bij de uitspraak van de Raad van State van 19 april 2017 over project gaswinning Oppenhuizen. Wij verzoeken u bij uw besluitvorming over het winningsplan rekening te houden met deze uitspraak van de Raad State.

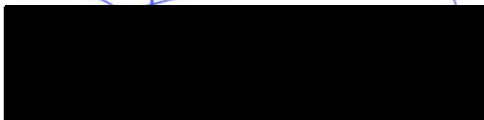
Omwonenden staan veelal afwijzend en wantrouwend tegenover plannen voor gaswinningsgebieden. Zij vinden dat lokaal de lasten worden gedragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak en zorgen waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse samenleving is evident. Wij adviseren u zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten, lasten en zeggenschap bij mijnbouwactiviteiten, het uitvoeren van 0-metingen, waarbij er ook baten en investeringen terugvloeien naar de streek. Verder verwachten wij dat uw ministerie snel invulling geeft aan de brieven over het kleine veldenbeleid en schadeafhandeling, beide van 30 mei 2018.

Wij zijn van mening dat wij u hierbij een zorgvuldig advies doen toekomen en verwachten dat u dit advies meeneemt in uw besluitvorming.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

voorzitter

, MBA MCM, secretaris